

ΕΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΕΞ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

Εἰς τὸ περιοδικὸν «Πολέμων» τόμ. Ε', σελ. 67 ἐξ. δημοσιεύεται ἀναθηματικὸν ἐπίγραμμα ἐκ «Χώνικα», περιοχῆς Ἡραίου Ἀργους,¹ ὑπὸ τῶν Σ. Κουμανούδη καὶ Ἀ. Οἰκονομίδη. Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη ἀπεικόνισις τοῦ ἐξ ἱχνογραφήματος μόνον, ἔκρινα ἀπαραίτητον νὰ ἴδω τὸν λίθον καὶ διαπιστώσω τὴν ἀκρίβειαν τούτου. Αἱ ὑπόνοιαι μου ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπόδοσιν τοῦ πρώτου γράμματος τοῦ 1ου στίχου ἀπεδείχθησαν βάσιμοι. Τοῦτο δὲν εἶναι Λ, διότι τὸ γράμμα τοῦτο, ὅφ' ἦν μορφὴν τοῦ ἔδωσαν, δὲν ἀπαντᾷται εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐξ Ἀργολίδος ἐπιγραφῶν. Τὸ Λ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐγράφετο ὡς Լ. Ἐπίστευον, ὅτι ἐπὶ τοῦ λίθου εἶχε χαραχθῇ Լ, ἥτοι Β, ὡς τοῦτο ἐγράφετο τότε, καὶ οὕτως ὄντως εὔρηται ἐπὶ τοῦ λίθου. Σχετικῶς ἰδὲ ἐπιγραφὴν ἐκ Μυκηναίων ἐν *Hesperia* XV, 1946, σ. 115, στίχ. 3 καὶ σελ. 118, ἐνθα παραθέτω τὰς περιπτώσεις, ὅπου τοῦτο ἀπαντᾷται ἐπὶ τῶν ἀργολικῶν ἐπιγραφῶν. Λ, ἥτοι Լ, εἶναι τὸ τρίτον ἀπ' ἀρχῆς γράμμα, ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἱχνογραφήματος ἀπεδόθη ὡς ἰῶτα. Τὸ ὄνομα κατὰ ταῦτα τοῦ ἀναθέτου δὲν εἶναι Λᾶιος, ἀλλὰ ΒΑΛΟΣ. Τοῦτο εὔρηται διὰ πρώτην, καθ' ὅσον γνωρίζω, φορὰν ἐπὶ ἐπιγραφῆς καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ Βῆλος (τὸ ἡ ἐτραπὴ εἰς α πρὸ τοῦ ὕγρου. Ἰδὲ καὶ τὰ : Μαλίων, IG XII 5, 1259, στίχ. 6 : ἄλιαία, IG IV 497, στίχ. 1, 554, στίχ. 6, κλπ.), ὄνομα ὅπερ ἔφερε μυθικὸς γενάρχης τῶν Ἀργείων, ὁ πατὴρ τοῦ Δαναοῦ.

Ἡ προσθήκη τοῦ ἐθνικοῦ, Ἀργεῖος, ἀν δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς ποιητικὴν ἄδειαν, ἔχει σημασίαν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχαραχθῇ ἡ ἐπιγραφὴ. Γνωρίζομεν, ὅτι κατὰ τὰ τέλη τοῦ VI π.Χ. αἰῶνος ἐπληξε τοὺς Ἀργεῖους μεγάλη συμφορὰ, ὅταν δλόκληρος ἡ ἔνοπλος δύναμις των ἐξουθενώθη παρὰ τὴν Σήπειαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Ταύτην ἐξεμεταλλεύθησαν αἱ γειτονικαὶ μικρότεραι πόλεις καὶ ἀνέκτησαν τὴν αὐτονομίαν των. Μεταξὺ τούτων ἦσαν αἱ Μυκῆναι καὶ ἡ Τίρυνς, αἱ ὁποῖαι ἔκτοτε προσεχώρησαν εἰς τὴν πελοποννησιακὴν συμμαχίαν καὶ ἠκολούθησαν πολιτικὴν διάφορον ἐκείνης τοῦ Ἀργους. Οὕτω λ.χ. εἰς τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην οἱ Μυκηναῖοι μετέσχον μὲ 80 ἄνδρας ὡς σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων², ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μετὰ τῶν Τίρυνθίων³ ὡς ἀνεξάρτητοι πόλεις.

¹ Ἡρόδ. VII 202 : Πausan. II 16, 5. X 20, 2 : Διόδ. XI 65, 2.

² Syll.³ 31 στίχ. 16. 19 : Ἡρόδ. IX 28. 31 : Πausan. V 23, 2.

Ἀλλὰ μὲ τοὺς γείτονας Ἀργεῖους εἶχον οἱ Μυκηναῖοι καὶ ἄλλας διαφοράς, ὧν μία ἦτο καὶ περὶ τοῦ Ἡραίου, τὸ ὅποιον, κατὰ τὴν παράδοσιν¹, ἦτο κοινὸν ἱερὸν τῶν Μυκηναίων καὶ τῶν Ἀργείων εἰς παναρχαίους χρόνους. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν μυκηναϊκὴν ἐποχὴν τὸ Ἄργος ὑπῆχθη εἰς τὰς Μυκήνας, οἱ Μυκηναῖοι ἐγένοντο κύριοι τοῦ Ἱεροῦ ἐξ ὁλοκλήρου. Ἐπηκολούθησεν ἐν τούτοις ἡ ἀθήδοδος τῶν Λωριέων, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸ Ἄργος ἀπέβη ἡ σπουδαιότερα πόλις τῆς ἀργολικῆς πεδιάδος καὶ οἱ Μυκηναῖοι ἔχασαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἡραίου ἐπιρροήν των. Νῦν ὅμως, ὅτε τὸ Ἄργος ἔκειτο εἰς ἐρείπια, οἱ Μυκηναῖοι, πλὴν τῶν ἄλλων ἡμφισβήτουν δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἥρας². Πρὸς τὴν ἀμφισβήτησίν των ταύτην ἴσως δὲν εἶναι ἄσχετος ἡ μετάβασις τοῦ βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν Κλεομένους, μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σήπειαν νίκην του, εἰς τὸ Ἡραῖον (ὡς καὶ ἡ ἄρνησις τοῦ ἱερέως νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ θύσῃ ἐκεῖ καὶ ἡ συνεπεῖα ταύτης βιαία ἀπομάκρυνσίς του ἐκ τοῦ βωμοῦ καὶ μαστίγωσίς του)³, ἵνα ἐνισχύσῃ δηλαδὴ τοὺς κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πεδιάδος φίλους του, ἃν οἱ Μυκηναῖοι ἦσαν ἤδη τοιοῦτοι, ἢ νὰ τοὺς προσεταιρισθῇ⁴.

Εἰς τὴν χρονικὴν λοιπὸν περίοδον μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σήπειαν συμφορὰν τῶν Ἀργείων καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Μυκηναίων ὑπὸ τῶν Ἀργείων, ἐν ἔτει 468, ἐποχὴν δηλαδὴ καθ' ἣν κύριοι τοῦ Ἡραίου ἦσαν οἱ Μυκηναῖοι, θὰ ἐχαράχθῃ ἡ ἐν λόγῳ ἐξ Ἡραίου προερχομένη ἐπιγραφή. Κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ἦτο ἀπαραίτητος ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ἐθνικοῦ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ Θ. ΜΙΤΣΟΣ

¹ Στράβ. C 372.

² Διόδ. XI 65, 2.

³ Ἡρόδ. VI 81.

⁴ Εἰς τὴν ἐκτενῆ διήγησίν των περὶ τοῦ συνταρακτικοῦ τούτου ἐν τῇ Ἀργολίδι συμβάντος οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δὲν ἀναφέρουν τίποτε περὶ τῆς στάσεως τῶν Μυκηναίων. Ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάζωμεν, ὅτι οὗτοι, ἀπὸ ἀντίδρασιν πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, διετέλεσαν τοῦλάχιστον συμπαθοῦντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.